

Statenbrief

Aan Provinciale Staten

Onderwerp	Voortgang OV voor minima 2025
Datum	08-07-2025
Documentnummer	UTSP-919285410-24374
Van	Annelot van Nass
Telefoonnummer	+31636449336
E-mailadres	annelot.van.nass@provincie-utrecht.nl
Domein/opgave	MOB
Team	PUM
Portefeuillehouder	Van Schie
Bijlagen	Geen

Geachte leden van Provinciale Staten,

Essentie / samenvatting:

De provincie Utrecht (hierna: de provincie) vindt het belangrijk dat iedereen met het OV kan reizen. Om vervoersarmoede tegen te gaan is de provincie in 2025 van start gegaan met het project OV voor minima met als doel om een OV-product aan zoveel mogelijk inwoners met een minimum inkomen ter beschikking te stellen. Afhankelijk van de bijdrage per gemeente kunnen inwoners tegen een korting of volledig gratis reizen met het OV. Inmiddels zijn er ruim 10.000 abonnementen verstrekt en zijn de voorbereidingen voor 2026 gestart.

Inleiding:

In de Statenbrief OV voor minima 2025 (d.d. 07-01-2025, <https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Documenten/SB-OV-voor-minima-2025.pdf>) hebben we aangekondigd in 2025 eerst van start te gaan met een pilotfase. Hierbij gaan we samen met de gemeenten en de vervoerders nieuwe kennis opdoen voor de jaren daarna voor OV voor minimaproduct. In de brief hebben wij toegezegd u in de zomer dit jaar te informeren over de stand van zaken van dit project en het vervolg.

De uitgangspunten voor het product zijn als volgt:

- Er worden twee producten aangeboden: dalkorting en dalvrij (tegen bijbetaling gemeente);
- De proef gratis OV voor 66+ met een krappe beurs (hierna: proef 66+) wordt stopgezet. Deze groep wordt door de provincie benaderd met een code waarmee een kortingsproduct aangevraagd kan worden;
- Alle minima in de provincie van 12 jaar en ouder komen in aanmerking. De gemeenten bepalen de inkomensgrens voor hun gemeente, zodat dit aansluit bij hun beleid;
- Vanaf maart 2025 beginnen gemeenten met het benaderen van de doelgroep;
- Samenwerking met de gemeenten is cruciaal gezien de raakvlakken met het sociaal domein.

De gemeenten zijn vanaf eind november 2024 gestart met de voorbereidingen om in 2025 groepsgewijs te starten met het benaderen van inwoners over het kortings- of gratis product. Inmiddels zijn 19 van de 26

gemeenten gestart, waaronder ook Amersfoort met dalvrij, en zijn er ongeveer 7.800 aanvragen voor een kortingsabonnement binnengekomen en ruim 2.800 voor dalvrij. De uitrol van het minimaproduct is niet zonder horten of stoten gegaan. Met name de procesmatige en technische kant, bijvoorbeeld de inrichting van het online aanvraagplatform, vormden een uitdaging. Inmiddels functioneert de techniek goed. De gemeenten zijn hier ook tevreden over. We zijn dan ook tevreden met het animo onder de gemeenten om hier capaciteit voor te organiseren. Daarnaast zijn de gesprekken met de vervoerders over het vervolg voor 2026 gestart. Door de ingang van de nieuwe concessies en de mogelijke introductie van 'de Onderwegpas' van het Rijk zijn de ontwikkelingen hiervoor op dit moment nog in een beginstadium.

Uitvoering pilot 2025:

Korting in de daluren

In totaal hebben 22 van de 26 gemeenten uit provincie Utrecht toegezegd mee te doen aan deze pilot. Wij zijn blij met dit resultaat. De gemeenten Veenendaal, Rhenen en Renswoude doen dit jaar niet mee vanwege het beperkte bus-aanbod van de Utrechtse concessie dat in aanmerking komt voor korting in hun gemeenten. Deze gemeenten bevinden zich namelijk ook net op de concessiegrenzen met provincie Gelderland. Op buslijnen 83 (Veenendaal) en 85 (Veenendaal-Ede) geldt het OV-kortingsabonnement op dit moment alleen in de bussen van Syntus Utrecht en niet in de bussen van Rreis, wat lastig is voor de reizigers. Verdere toekomstige deelname is niet uitgesloten. Het kortingsproduct is na activering een jaar geldig. Tot 31-10-2025 kan het kortingsproduct aangevraagd worden. Inwoners die het product activeren in september 2025 kunnen het product gebruiken tot september 2026.

In december 2024 is de provincie begonnen met het verstrekken van aanmeldcodes voor het nieuwe product onder de deelnemersgroep van de proef 66+. Van de in totaal verstrekte 4.265 aanmeldcodes heeft meer dan de helft in de eerste twee maanden een aanvraag ingediend. Het totaal ligt inmiddels rond de 65%. De gemeenten die op dit moment meedoen zijn: Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, De Stichtse Vecht, Houten, IJsselstein, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg en Zeist. Dit zijn 18 van de 22 voorziene gemeenten. De gemeenten Baarn, Soest en Bunschoten moeten nog van start gaan met communiceren. Een startdatum voor gemeente Eemnes is ook nog niet bekend. Als we dit vergelijken met vergelijkbare initiatieven van andere provincies ligt het deelnamecijfer van de gemeenten in onze provincie zeer hoog. De gemeenten zijn zeer tevreden over de inrichting van het aanvraagproces dat de provincie heeft opgezet om aanvragen te verwerken en af te handelen. De geboden informatie via het platform www.kortingov.nl wordt goed ontvangen bij de gemeenten en biedt duidelijke informatie en antwoorden. De gemeenten zijn vooralsnog ook positief over het aantal hulpvragen dat bij ze binnenkomt. Hiermee blijft de werkdruk voor de gemeenten zoveel mogelijk beperkt.

Gratis reizen in de daluren

Begin april is de gemeente Amersfoort van start gegaan met aanbieden van dalvrij-abonnementen. Voormalig deelnemers van de pilot 66+ hebben vanuit de provincie een brief ontvangen over dit abonnement en hoe ze een aanvraag hiervoor konden indienen. Inmiddels zijn er ruim 2.800 aanvragen bij de gemeente binnengekomen. Er is vanuit de gemeente Amersfoort budget voor maximaal 3.000 abonnementen per jaar. De gemeente hanteert een op=op regeling. Wanneer het maximum aantal abonnementen verstrekt is, zal de gemeente Amersfoort een besluit moeten nemen of ze het beschikbare budget willen verruimen.

De gemeente Utrecht heeft verkend of het mogelijk was voor U-pashouders om met ingang van 1 juli 2025 dalvrij-reizen aan te schaffen met hun U-pasbudget. De systematiek van de U-pas rondom OV is hier momenteel nog niet geschikt voor. De gemeente vindt het belangrijk om vervoersarmoede tegen te gaan en het OV te stimuleren. Ze gaat daarom onderzoeken of het mogelijk is dit product via een alternatieve route aan te bieden in 2025. Het kortingsproduct is overigens reeds beschikbaar voor de inwoners van gemeente Utrecht. Hiervoor wordt het U-pas budget niet aangesproken.

Financiën

In de programmabegroting 2025 is er voor 2025 € 1,8 miljoen en voor 2026, 2027 en 2028 € 1,5 miljoen per jaar beschikbaar voor OV voor minima. Uit een eerdere inschatting bleek dat het budget voor 2025 voldoende was

om ongeveer 35% van de doelgroep te voorzien van een abonnement. Het geschatte aandeel deelnemers voor het kortingsproduct zit hier op dit moment nog onder. Desondanks zijn we tevreden met de tot nu toe behaalde resultaten. Enkele gemeenten zijn pas net gestart met het aanbieden van het kortingsproduct. Ook gaan gemeenten de komende maanden nog campagnes starten om het aantal deelnemers te vergroten. Hoeveel aanvragen hier uit voort gaan komen is nog niet te voorzien. We verwachten wel dat er dit jaar sprake zal zijn van onderbesteding. Hoeveel onderbesteding is mede afhankelijk of de gemeente Utrecht een alternatief kan vinden om het Dalvrij product toch aan te kunnen bieden in 2025.

Veranderingen richting 2026:

Transitie naar OVpay

De einddatum van de OV-chipkaart is verschoven naar 31-03-2027. De transitie naar OVpay is echter wel in volle gang en naar verwachting wordt de OVpas eind dit jaar nog voor het eerst uitgerold. Dit is een gefaseerde uitrol die in 2026 gecontinueerd wordt. Nieuwe producten kunnen alleen ontwikkeld worden voor het OVpay systeem. Alhoewel er steeds meer duidelijk wordt over het tijdspad van de transitie, kunnen we op dit moment nog geen concrete uitspraken doen over wat precies mogelijk is in 2026.

Ingang nieuwe OV-concessies

Per 14-12-2025 gaan de nieuwe OV-concessies in. Transdev neemt het stokje over van Qbuzz voor de concessie Utrecht binnen over. Dit betekent dat er opnieuw onderhandeld moet worden over de aangeboden proposities. Het biedt ook kansen voor uitbreiding van het aanbod en verbeterde medewerking van de vervoerders. De komende tijd, gedurende de implementatieperiode, worden verdere gesprekken gevoerd met Transdev en Keolis over de voortzetting van het minimaproduct.

Aanbod 2026

Voor 2026 kan het voor het OV-minimaproduct nog twee kanten op gaan. Zoals u wellicht bekend, heeft het - inmiddels demissionair - kabinet besloten om een aanvraag in te gaan dienen voor een landelijk OV-product voor minima genaamd 'de Onderwegpas'.

Optie 1: 'de Onderwegpas'

Het Rijk is voornemens om € 310 miljoen beschikbaar te stellen uit het Social Climate Fund (hierna: SCF) en het Klimaatfonds voor 'de Onderwegpas OV'. Het voornemen is om deze pas samen met decentrale overheden en vervoerders te ontwikkelen als een nieuw landelijk reisproduct. Het biedt kwetsbare huishoudens de mogelijkheid om de komende jaren gedurende de daluren gratis of tegen gereduceerd tarief te reizen met al het OV (inclusief NS). Hiervoor moet het Rijk een aanvraag voor financiering uit het Europese Social Climate Fund doen. Het Rijk is op dit moment bezig met de voorbereidingen hiervoor. Hun voorstel moet op 30-06-2025 ingediend zijn. Aangezien dit initiatief het vervoer in alle provincies en vervoerregio's moet omvatten zal dit, als het doorgaat, het huidige aanbod voor minima in de provincie Utrecht vervangen. Wij worden hiervan op de hoogte gehouden. Ook hebben wij de door ons opgedane lessen met het Rijk gedeeld.

Optie 2: vervolg OV voor minima

Gesprekken met de vervoerders over het vervolg voor 2026 zijn gestart. De vervoerder heeft aangegeven dat het waarschijnlijk mogelijk is om nieuwe kortingsproducten te ontwikkelen met OVpay, maar hier zit wel een afhankelijkheid met het tarievenplan voor de nieuwe concessies. Besluitvorming over het tarievenplan is in november 2025 voorzien. Eerst wordt gekeken of het mogelijk is om het huidige aanbod te continueren. Aanvullend wordt verkend of het mogelijk is om de basiskorting van 40% te verhogen, om een substantiëlere bijdrage te leveren aan de doelgroep. De planning voor het invoeren van de OVpas is hierbij ook van belang.

Vervolgprocedure / voortgang:

In 2026 wordt het OV voor minimaproduct gecontinueerd, maar in welke vorm is nog niet duidelijk. De gesprekken met de vervoerders over de mogelijkheden en tarieven voor 2026 worden gevoerd. Zo borgen we dat er een product aangeboden kan worden in 2026, ook als 'de Onderwegpas' er toch niet komt of niet meteen landelijk wordt geïntroduceerd. In de communicatie richting de gemeenten voorzien we een grotere toekomstige rol voor de vervoerders met betrekking tot de uitvoering en bijbehorende operationele afstemming. We hebben ook de intentie om de aanvraagportal vanaf volgend jaar te integreren in de webshop van de vervoerders. Het beleidsmatige deel blijft de verantwoordelijkheid van de provincie. Naar verwachting zal uiterlijk in november 2025 meer duidelijk zijn over het vervolg en kunnen we u hierover nader informeren.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen